GAZETA KRAKOWSKA

Nro 37.

Z KRAKOWA DNIA 7. MAIA 1817 Roku WE SZRODĘ.

My Prezs i Senatorowie Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Przywodząc do wykonania Uchwały Zgromadzenia Reprezentantów na dniu 4 Marca 1817 r. zapadłą, mocą którey wszystkie fundusze exystuiących tak w Mieście Krakowie iako i na Przedmieściach Domów ubostwa przeznaczonemi zostały na utworzenie i utrzymanie ogólnego domu schronienia ubogich po zniesieniu się z Towarzystwem Dobroczynności iako tymże domom bezpośrednio zawiaduiącym stanowiemy co następuie.

Art. I. Jeden Pawilon w Gmachu Zamkowym, w którym dzisiay Towarzystwo Dobroczynności mieści iuż znaczną liczbę ubogich, przeznacza się ieszcze nadal tymczasowo na Dom ogólny schronienia ubogich.

Art. II. Od dnia 1 Czerwca r. b. poczynaiąc wszystkie procenta, czynsze, i iakiegokolwiek bądź rodzaiu wpływy, które składaiąc dochód połączonych Domów ubostwa oddawane były, oprocz debentów szczególnym Prowizorom, maią bydź od wspomnioney chwili w prost wnoszonemi do kassy Główney Wolnego Miasta Krakowa i od teyże kwitowanemi, bez względu czy takowe pochodzą z zaległości po dzień ostatni Maia r. b. nieuiszczonych czy też z bieżących należytości.

Art. III. Gdy Administracya i dozor tychże funduszów z mocy art. 3 uchwały Seymowey przy Rządzie zostawioną została, przeto z mocy §. 29 Organizacyi Senatu poruczamy Wydziałowi Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości Administracyią i dozor nad regularnem ich wpływem do kassy Główney iako też znoszenie się z Senatorem Naymłodszym w tym ieżeliby dotyczyło się ubespieczenia funduszu i windykacyi zaległości w drodze sądowey.

Art. IV. Gdy Realności Szpitalne złożone z Gmachów, ogrodów i gruntów obeyść się nie mogą bez bliższego dozoru, Woyci Gmin z mocy art. 7 Instrukcyi im wydaney czuwać będą bezpośrednio nad ich całością i utrzymywaniem dopoty, dopoki z mocy art. 4 Ustawy Seymowey alienowanemi niezostaną.

Art. V. Prowizorów dotychczasowych Domów ubostwa, teraz połączonych od dnia 1 Czerwca iako od Epoki wykonania Prawa Seymowego od dalszego sprawowania swych obowiązków ninieyszym uwalniamy, winni iednak będą w przód oddać Kommissyi tym końcem przez Wydział Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości delegować się maiącey, wszelkie własności ruchome i nieruchome, Papiery i Dokumenta Domów ubostwa przez nich dotąd dozorowanych dotyczące się, tudzież wprost Wydziałowi Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości wykaz wszystkich zaległości po dzień ostatni Maia r. b. na Debentach pozostałych i rachunki z

Administracyi swey po Epokę podobnąż dochodzące.

Art. VI. Wydział Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości pod dniem 1 Czerwca sporządzić każe w dwóch Exemplarzach wykazy wszelkich czynszów, procentów i innych przypadłości, które dziś fundusze połączonych. Domów ubostwa składały i te po zatwierdzeniu ich przez Senat Towarzystwu Dobroczynności przesłanemi zostaną, kassie zaś Reiestr biórczy z wykazów tych ułożony.

Art. VII. Z ostatnim dniem każdego kwartału kassa Główna donosić będzie Wydziałowi Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości o zebranym w pływie kwartalnym, który w podobnychże Epokach za kwitem kassyera wizowanym przez Prezyduiącego w Towarzystwie Dobroczynności zebraną kwotę do kassy Towarzystwa wypłacić rozporządzi, aby zaś nieuiszczaiący się w czasie Debenci krokami właściwemi do dopełnienia tego niezwłocznie pociąganemi bydź mogli, kassa Główna podawać będzie Wydziałowi Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości Delatę zalegaiących.

Art. VIII W celu uznania w iaki sposób naykorzystniey Realności do Domów połączonych należące, w duchu art. 4 Uchwały Seymowey mogły by bydź sprzedanemi lub wydzierżawionemi, Wydział Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości delegować będzie Kommissyą, w którey do wspólnego działania zaprosi Delegacyią przez Towarzystwo Dobroczynności, sporządzony zaś całego tego działania Operat naydaley do dnia 15 Maia wygotować się maiący Senatowi do dalszego postąpienia przedstawi.

Art. IX. Wydział Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości zniesie się z Towarzystwem Dobroczynności względem przygotowania mieysca w Gmachu przeznaczonym dla przeprowadzić się z dniem 1 Czerwca r. b. maiących funduszowych ubogich połączonych Domów ubostwa i w przyprowadzeniu tym udzieli Towarzystwu Dobroczynności potrzebney pomocy.

Art. X. Ruchomości wszelkie, które służyć będą mogły do użycia w ogólnym domu ubogich maią bydź do tegoż domu zaraz po przeniesieniu się ubogich przeprowadzonemi, inne zaś wszelkie nieużyteczne, maią bydź przez publiczną licytacyią sprzedane, a fundusz z tąd zebrany w mieyscu bezpiecznym na procent ulokowany ieżeli się przenoszącym zł. pol. 100 bydź okaże.

Art. XI. Fundusz, który z natury swoiey pierwiastkowey do utrzymywania Kościołków i kaplic przy Szpitalach i odprawianiu Obrządków Religiinych zapisane były, tudzież wszelkie ruchomości w tychże Kościołkach lub Kaplicach znayduiące się maią bydź przez Kommissyią wspolną Cywilno Duchowną spisane, i dzieło spisu przez Wydział Spraw wewnętrznych Senatowi przedstawione; końcem dalszego przeznaczenia tychże za zniesieniem się z konsystorzem Biskupim.

Art. XII. Wykonanie niniey szego Rozporządzenia Wydziałowi Spraw wewnętrznych i Sprawiedliwości i Senatorowi naymłodszemu tudzież wszystkim innym władzom kraiowym w czem do kogo należeć będzie polecamy. W Krakowie dnia 25 Kwietnia 1817.

(pod.) *Wodzicki.*

(pod.) *Mieroszewski*, S. *J. Senatu.*

(L. S.) Za zgodność:

Darowski, Sek. Wyd. S. W. i S. Sp.

Z Warszawy d. 29 Kwietnia.

Wypis z Rozkazów dziennych do woyska Polskiego Jego Cesarzewicowskiey Mości W. X. Konstantego.

Dnia 23 Kwietnia 1817.

Za Naywyższym Rozkazem.

Przeznaczeni zostaią

W piechocie: Z pułku 1go liniiowego, Porucznik Leśniowski, do pełnienia obowiązków Adjutanta polowego przy Jenerale Bryg: Stanisławie Potockim.

W Jeździe: Dowódca 1szey Brygady Dywizyi Hułanów, Jenerał Brygady Przebendowski, do kommenderowania tymczasowo dywizyią strzelców konnych.— Adjutant polowy przy Jenerale Brygady Klickim, Kapitan Michalski, do pełnienia tychże obowiązków przy Jenerale Brygady Przeben-

dowskim.

Oddalony zostaie ze służby za niepilność w służbie i złe sprawowanie się

W piechocie: Przykommenderowany do pułku 1go liniiowego, Podporucznik Dropiński.

Otrzymuią Urlop

W ieździe: Dowódca dywizyi strzelców konnych, Jenerał Brygady Klicki, na miesięcy 5 do wód Kaukazkich.

Dalszy ciąg Postanowienia Namiestnika Królewskiego względem zaprowadzenia Giełdy Kupieckiey w Warszawie.

TYTUŁ II.

Czynności i obowiązki Meklerów.

Art: 23. Wolno iest Kupcom odbywać czynności swoie handlowe wprost między sobą, lub przez swych Kommissantów, bez użycia Meklerów.

Art: 24. Swiadectwa Meklerów stanowią dowód w sądach, stosownie do przepisów Kodexu handlowego.

Art: 25. Niewezwany i nieżądany Mekler, nikomu usług swych narzucać nie ma prawa.

Art: 26. Każdy Mekler tego rodzaiu negocyacyi trzymać się powinien, iaka w patencie iego iest oznaczona.

Art: 27. Czynności przez Meklera przeciw artykułowi poprzedniemu podeymowane są niebyłe i nieważne, za co osobom, któreby bez własney winy na tem szkodowały, iest odpowiedzialny.

Art: 28 Stosownie do artykułów 85, 86, 87, 88 Kodexu handlowego i pod karami tamże oznaczonemi, nie ma Mekler podeymować żadnych działań handlowych, na rachunek własny, ani dopuszczać się czynności temi artykułami zabronionych, do których się przeto odsyła.

Art: 29. Oberży, kawiarni, szynku win, piwa lub wódki pod utratą urzędu, Mekler utrzymywać nie powinien.

Art: 30. Nie ma podeymować się w iednym przedmiocie interessu dwóch stron sobie przeciwnych, lecz zlecenia pierwey przyięte winien wykonywać.

Art: 31. Aż do ukończenia podiętego interessu, usuwać od siebie winien wszelkie zlecenia takowe, któreby szkodliwy wpływ miały na przedmiot mu powierzony.

Art: 32. Pożytku strony swey wszelkiemi środkami dozwolonemi, poczciwie, bacznie i pilnie ma przestrzegać; za szkodę z nieuwagi iego pochodzącą, odpowiada.

Art: 33, Gdyby była obawa straty, za otrzymaniem wiadomości wiary godney, winien o tem strony do niego zgłaszaiące się, niezwłocznie ostrzegać.

Art: 34. Iednak pod utratą urzędu na próżne wieści, albo w zamiarze szkodzenie, nie ma osłabiać kredytu Kupców.

Art: 35. Mekler obowiązany dochować nayściśley taiemnicę stronie, która go do negocyacyi wezwała, gdy tego żąda. — W przeciwnym razie za szkodę wynikłą odpowiada; za powtórzeniem winy od obowiązku uchylonym będzie.

Art: 36. Nie ma zawierać czynności żadney, przeciwney prawu, ani radą lub pomocą do takowey wpływać.

Art: 37. Gdyby się iednak tego dopuścił, będzie uchylony i iako współsprawca ukarany.

Art: 38. To samo nastąpi, gdy dozwoloney z siebie czynności uboczne zabronione umowy towarzyszą.

Art: 39. W układach wexlowych, przedstawiaiąc papiery, nie będzie wyrażał o

nich zdania swoiego, pochwały lub nagany; ieśli zostaią odrzucone, w przyczyny tego nie ma wchodzić, ani do ich przyięcia namawiać.

Art: 40. Mekler wexlowy odpowiada cywilnie za rzetelność ostatniego podpisu wexlów, lub papierów, które przedstawia.

Art: 41. Pod karą artykułu 87 Kodexu handlowego oznaczoną, nie ma negocyować wexlu, karty, lub sprzedawać towarów, należących do osób, których upadłość w handlu iest znana.

Art: 42. Skoro zawrze układ o sprzedaż towarów, powinien na żądanie stron, probę ich od sprzedaiącego opieczętowaną, dopotąd u siebie zachować, dopokąd towar wydanym i przez nabywcę bez sprzeczki przeciw gatunkowi onego, przyiętym nie zostanie.

Art: 43. Takąż probę nabywcy na żądanie pod własną pieczęcią oddać powinien, i na iey ugodzoną cenę, oraz termin do dostawy własnoręcznie oznaczyć.

Art: 44. Proby te przy odstawie nabywcy podług miary lub wagi będą porachowane.

Art: 45. Zawarte układy w przytomności sprzedaiącego, natychmiast w raptularz wciągnąć, i tegoż samego dnia w księgę dziennik zwaną podług artykułu 84 Kodexu handlowego zapisać iest obowiązany.

Art: 46. Raptularz iako i księga w ięzykach Polskim lub Niemieckim maią bydź utrzymywane; po latach dziesięciu wspólnie z Polskim.

Art: 47. Skoro do iednego układu należy dwóch Meklerów, każdy go wciąga w swóy raptularz i takowy pokazuie drugiemu.

Art: 48. Wypis z swoiego dziennika, ile się przedmiotu dotycze, obudwom stronom Mekler z swym podpisem naydaley dnia następnego wydać powinien, bez żądania osobney za to opłaty.

Art: 49. Osobom, które do zrobionego układu nie należały, wypisów takich, bez zezwolenia przynaymniey iedney z stron, wydawać nie iest mocen.

Art: 50. Za nieporządne utrzymywanie ksiąg, lub wciągnienie opóźniane, Mekler za pierwszym razem podpadnie karze policyyney trzydziestu zł: Pol: przechodzić nie mogącey; za powtórzeniem urząd utraci.— Zawsze zaś, za wielkie stąd wyniknąć mogące szkody stronom odpowiada.

Art: 51. Gdy księgi Meklera maią bydź w sądzie okazane, stronnice, które przedmiotu spornego nie dotyczą, opieczętowane zostaną.

Art: 52. Gdy Mekler umrze, urząd złoży, lub uchylonym zostanie, księgi iego opieczętowane, w zachowanie Trybunału handlowego będą oddanemi.

Art: 53. Taryffę opłat Meklerów w stolicy tuteyszey oznaczamy: 1) od negocyacyi towarów ieden od sta; 2) od pożyczek $\frac{1}{4}$ od sta; 3) od zmiany pieniędzy $\frac{1}{2}$ od tysiąca; 4) od czynności wexlowych i negocyacyi papierów publicznych 1 od tysiąca.

Art: 54. Gdzie szczególna umowa między stronami nie zachodzi, koszta Meklerstwa sprzedaiący i nabywca przez pół ponoszą, ieśli prawo o iakowym przypadku inaczey nie stanowi.

Art: 55. Jeżeli obiedwie strony maią każda swego oddzielnego Meklera, w takim razie połowę tylko przepisaney należytości, każda z nich Meklerowi swoiemu opłaca.

Art: 56. Mekler biorący nad przepis

wyższą opłatę, za pierwszem uchybieniem, podpadnie karze pieniężney wynoszącey podwóyną ilość tego, co z prawa żądać był mocen, na rzecz szpitalów; za powtórzeniem urząd utraca.

Art: 57. Mekler nie może, iak tylko przez innego przysięgłego Meklera bydź zastępowanym.

Art: 58. Nie wolno Meklerom zmawiać się i łączyć między sobą w zamiarze dzielenia się zyskami, pod karą policyiną trzydziestu zł: Pol. Gdyby zaś przy takowey zmowie, zachodził podstęp lub inny występek, gdyby miała bydź zrządzona przez to szkoda, wykraczaiący utraci urząd, ukaranym zostanie podług surowości prawa i wynagrodzić obowiązanym będzie wszelkie szkody.

Art: 59. Starsi Giełdy podawać winni Prezydentowi Miasta Meklera niedopełniaiącego praw i urządzeń, lub wykraczaiącego w swoich obowiązkach. — Prezydent gdyby z wykroczeń Meklera uznał potrzebę uchylenia go, przedstawi to do Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi, która, gdy przewinienie udowodnionem znaydzie, poda nam go do uwolnienia lub oddalenia.

Art: 60. W przypadku śmierci, uwolnienia lub uchylenia od obowiązków, kaucyia Meklera nie wprzód wydaną będzie, aż gdy złożone zostanie świadectwo Starszych Giełdy, iako wiadomość o ustaniu obowiązków iego ogłoszoną i przez miesiąc ieden w Giełdzie wystawioną była, i że żadne naprzeciw wydaniu kaucyi, przełożenie nie zaszło.

Art: 61. Tak uchylenie, iak i dobrowolne ustąpienie z urzędu lub śmierć Meklera przez pismo publiczne obwieszczone zostaną.

(*Reszta potem*)

Z Wiednia d. 29 *Kwietnia.*

J. Królewicowska Mość Następca tronu Bawarskiego przybył tu wczoray w wieczor w dobrem zdrowiu z swoią Małżonką, i wysiadł do zamku Cesarskiego.

Nadzwyczayny Poseł i pełnomocny Minister N. Króla połączonych królestw Portugalii i Brazylii przy naszem Dworze, Margrabia Marialva, obchodził tu oznaczoną na d. 6. b. m. w Rio-Janeiro koronacyią swoiego Monarchy wspaniałem balem, na który zaprosił znakomitszą szlachtę stolicy tuteyszey i Nayiaśnieysi Cesarstwo z swoią rodziną przyozdobili go obecnością. NN. Cesarstwo oddalili się po północy, poczem dana była rownie świetna iak kosztowna wieczerza na 30 osób, którą Arcy Xiążęta Antoni, Rainer i Ludwik obecnością swoią zaszczycili. Po wieczerzy ciągnął się bal aż do godziny 4 z rana.

Z Londynu d. 18 *Kwietnia.*

D. 14 zgromadziła się znowu izba niższa na posiedzenie; lecz odebrała list od Mowcy, P. Abbot, że iest chory, a zatem nie może pełnić swoich obowiązków. Izba oświadczaiąc pożałowanie odłożyła posiedzenie do 24. Izba wyższa miała d. 16 pierwsze posiedzenie. —— Mówią, iż tak Mowca niższey izby, iako Lord Kanclerz w wyższey izbie złożą swoie urzędy. —— Lord Castlereagh zawsze ieszcze cierpi na uszkodzoną w Paryżu nogę uderzeniem konia podczas wyścigów, których był widzem, i mieszka ciągle na wsi. — Hr. Münster, minister stanu Hanowerski, opuścił Angliią.

Woysko nasze składało się w d. 1 Stycznia r. b. z 9017 officerów, 9614 sierżantów, 3274 doboszów i trębaczów, 339 kowalów, 143,479 żołnierzy, 17,417 koni

Z Manszestru przysełaią tu ciągle ieszcze spiskowych poiedynczo, których po wybadaniu osadzaią w więzieniu. Z dawniey uwięzionych uwolniono iednak dwoch, ponieważ nie było żadnych przeciw nim dowodów. — Z Nottingham przysłano tu iednego ludditę (burzyciela machin.) — W Liwerpoolu został w przeszłym tygodniu Kaznodzieia Wright uwięziony, ponieważ na publicznem kazaniu mowił za unitaryiuszami przeciw biskupiemu Kościołowi. Za złożeniem 400 f. szt. i zaręczeniem 2 obywateli został iednak uwolniony. —— Od młodszego Watsona nadeyść miał list, w którym donosi, iż z szewcem, u którego ukrył się niedaleko kościoła S. Pawła, szczęśliwie dostał się do Ameryki. — Papiery rządowe spadły wczoray, nie wiadomo z iakiey przyczyny o 2 od sta.

Dzisieysza gazeta Goniec zawiera następuiący artykuł: "Donieśliśmy w poniedziałek, iż między rządem Brazyliyskim i niepodległemi Montevideo zawarty został traktat, mocą którego ostatni ustąpili rządowi Brazyliyskiemu część kraiu pod korzystnemi bardzo dla siebie warunkami. Nie odwołuiemy tego doniesienia, ponieważ ostatnie nawet listy z Madrytu wzmiankuią o dobrem porozumieniu między rządem Portugalskim i rokoszanami Montevideo.„

Przez Nowyiork nadeszła tu wiadomość, że Montevideo iest wodą i lądem przez Portugalczyków opasane, i w krotce poddać się będzie musiało, ponieważ rząd Buenos-Ayres bynaymniey do iego nie przykłada się obrony, i nawet dla niedostatku pieniędzy nie może.

Podług listu z wyspy S. Tomasza przybyło tam wiele officerów Francuzkich, którzy wniyść chcą w służbę rokoszanów odnogi Mexykańskiey i przywieźli z sobą 30,000 karabinów. —— Stan Venezuell ma bydź okropny. Rokoszanie i stronnicy Królewscy zarzynaią nawzaiem kobiety i dzieci; słowem naywiększy ma tam bydź nieład. — D. 25 Lipca 1816 ieszcze Gubernator Angielski wyspy S. Troycy zawarł z Jenerałem Morino, w imieniu niepodległych powiatów Venezueli, traktat, który opiewa, 1) Wszyscy znayduiący się w wolnych prowincyiach z wyspy S. Troycy niewolnicy maią bydź Anglikom wydanemi; 2) Handel wolny iest dla Anglików w tych prowincyiach; 3) Port Mattarie otwarty iest dla ich okrętów; 4) Wolno im ryby łowić; 5) Wolne prowincyie takichże doznawać będą korzyści z strony rządu wyspy S. Troycy.

Pogłoskę, iakoby Admirał Cockburn z Angielską eskadrą płynął do południowey Ameryki, i stanowił tam pośrednika między Hiszpaniią i rokoszanami, ogłaszaią pisma ministerialne iako zupełnie nieprawdziwą.

Uważaią tu, iż igła magnesowa po 18 miesiącach nie powrociła dotąd na swóy północny punkt.

Uznanie opieki Angielskiey przez Portę Ottomańską nad Jońskiemi wyspami nastąpiło iedynie za ustąpieniem iey przez rząd Angielski leżącego na granicy Albanii miasta Parga.

Gdy Józef Bonaparte do Ameryki przybył, wydał Hiszpański Poseł, Kawaler Onis, okolnik do wszystkich konsulów i władz Hiszpańskich, aby z powodu przywiezionych przez niego skarbów i związków, iakie zawierać może, mieli na niego oko.

Często obwiniaią dzienniki tuteysze, że od Ministrów są płatnemi; lecz z wy-

chodzących tu codziennie 14 dzienników 3 tylko piszą za Ministrami, a z tych iedynie tylko Goniec ma cokolwiek dochodu, inne mało co. Reszta wszystkie są oppozycyyne, i te które naymocniey przeciw Ministrom piszą, maią naywięcey prenumerantów. Z przeszło 20 wychodzących tu tygodniowych pism nię ma żadnego, któreby obstawało gorliwie za Ministrami; 3 są oboięlnemi, a 17 przeciw Ministrom. Po prowincyiach toż samo się dzieie. Lecz rząd czuiący się bydź mocnym, pozwala wszystko pisać, czyni swoią powinność i postępuie spokoynie swoią koleią.

Z Paryża d. 19 Kwietnia.

Siostra Króla Maryia Klotylda Xawera, Królowa Sardyńska, ogłoszona ma bydź za błogosławioną, a potem kanonizowaną.

D. 15 o godzinie 9 w wieczór przybył tu Xże Orleanu z swoią małżonką, dziećmi i siostrą w 7miu powozach z Anglii. Orszak iego składał się z 25 osób, pomiędzy któremi znayduią się Hr. Aldegonde, Baronowe Athalen i Montmorency. D. 17 w południe oboie powyżsi Xięztwo stawionemi byli przed Królem. Potem odwiedzili resztę rodziny Królewskiey. — Tegoż dnia po południu zebrali się do Króla Ministrowie i bawili aż do godziny 6tey. — Xże Talleyrand odiechał do Valençay.

Nowe urządzenie administracyi woyskowey ma iuż bydź przez Ministra woyny ułożone i Królowi podane. Dotychczasowi ordynatorowie, kommissarze woyskowi, dozorcy ćwiczeń, i t. d. są zniesionemi, a na ich mieysce zaprowadzonemi są intendenci naywyżsi, intendenci i podintendenci.

W. Xże Rossyyski Mikołay rozkazał u tuteyszego złotnika Biennais robić serwis, który kosztować ma 1,200,000 fr.

Powietrzny żeglarz Augustyn odprawi w Lyonie 30 podróż. Podczas podróży powietrzney, którą tu P. Robertson na balonie w kształcie jelenia odprawi, nastąpić maią, lubo nie na jeleniach, wielkie wyścigi. — Domy na placu Karuzelowym maią bydź zburzone.

Sędzia pokoiu w Roszelli, P. Biret, wydał xiążkę o przeciwney edukacyi Rousseau, którey dał tytuł: "Poprawiony Emil."

W poniedziałek wielkanocny czeladź rzemieślnicza nazywaiąca się wolną tak wielkie w Bordeaux zrobiła zaburzenie, iż z wielką trudnością go uspokoiono.

W Hiszpanii tak dalece zagęściły się kupy rozboyników, iż aż do okolic Madrytu zachodzą, i musiano na okoliczne wsie woyska wysłać. Oprócz tego nakazano mieyscowem władzom mieć nayściśleyszą baczność i włożono na nie odpowiedzialność za wszelką zdrożność, która w powiatach zaydzie.

Traiedyia Germanik wyszła tu teraz z druku z dewizą: *Breves et infaustos populi romani amores.* (*Tacitus.*)

Od czasu iak wolność druku ograniczoną została, wzięli się tu wszyscy do przepisywania nie tylko piosneczek, pisemek, ale i kilkanaście arkuszowych dzieł, i to iest nayulubieńszą zabawą naszych Paniczów i Dam. Zamykaią się, przepędzaią całe nocy, nie na zabawach, nie na grze, i t. d. ale na przepisywaniu na wiele rąk skonfiskowanych lub niedozwolonych drukować pism, i w krótce rozchodzą się iak przed wynalezieniem druku liczne ich przepisy. Co tylko zakazanem zostanie, iest zaraz celem ciekawości publiczney i rozchodzi się niemal przez tyle przepisów ile było drukowanych exemplarzy. Pismo *Koalicyia i Francyia*, chociaż dosyć gruba

xiążka, którey nie drukowano tylko 500 exemplarzy, i te były iuż prawie rozebrane gdy policyia to pismo skonfiskowała, ma zaszczyt, iż prawie na tyle rąk iest przepisane, ile było exemplarzy drukowanych. Autor tego pisma P. Salvandi musiał dać słowo honoru, iż nie będzie go powtórnie drukował, chociaż do drugiego wydania przygotowane miał ważne przypiski. Zasmuciło to autora, ale publiczność nie traci na tem, bo te przypiski znayduią się iuż przepisane prawie w każdego ręku. Rękopism przybyły z wyspy S. Heleny niemal tak rozszerzył się przez przepis w Paryżu, iak przez druk w Londynie. Nie sądzą iednak, aby Napoleon Bonaparte był iego autorem, bo mówiąc o Ludwiku XVIII nie nazwałby go Królem Francuzkim. Mienią bydź autorem iego Bourienne, Fouché, Xcia Bassano (Mareta) i 100 innych osób.

Z Bruxelli d. 20 Kwietnia.

P. Santine były gabinetowy odźwierny Bonapartego, przybył tu d. 15 b. m. z Londynu, odwiedził, iak tuteysza gazeta donosi, znakomitsze osoby przywiązane do byłego iego Pana, i poiechał potem przez Leodyium i Moguncyią do Minchen i do Włoch. Chce on, iak zapewniaią odwiedzić znakomitszych stronników Bonapartego, potem udać się do Parmy. Policyia tuteysza i Londynska nie spuściły go iednak z oka. Paszport, który wziął z Angli, iest do Włoch, ale nie wiadomo czyli tam doiedzie.

Wychodząca tu Angielska gazeta *The Philantrophist* zawiera następuiące ważne doniesienie: "Rząd Angielski odkrył korrespondencyią Napoleona z niektóremi iego stronnikami w Europie. Układ tey korrespondencyi był wcale niepozorny i nowy. Pani Bertrand otrzymała z południowey Francyi muślinową suknią z bogatem poszyciem. Kwiaty i rozmaite figury, które tę suknią zdobiły, miały każde swoie znaczenie. Oddawca tey sukni, młody człowiek, który potem przybył do Anglii, oddał Ministrom Angielskim klucz do tego nowego ięzyka.,,

W Amsterdamie była w ostatnich dniach z powodu mocnego północnego wiatru nadzwyczayna wielka woda, która wielkie poczyniła szkody.

Z Odessy d. 28 Marca.

Mamy wiadomość z Peterzburga, że Odessa ogłoszoną została wolnem handlowem miastem. Podpis tego przywileiu nastąpił d. 7 Lutego. Idzie stąd kupiecka poczta do Peterzburga, która tam w 9 dni staie i w tyleż nazad wraca. Dla zagranicznych monet założony tu bank zostanie. Gubernator nasz, H. Langeron, który od 2 mięcy bawi w Peterzburgu, iest tu na początku Maia oczekiwany, dla oddania swoiego urzędu Xciu Repninowi, a potem, iak iego poprzednik Xże Richelieu, wrócenia do Francyi swey oyczyzny.

Z Kadyxu d. 10 Marca.

Liczba rokoszańskich korsarzów co raz bardziey się zwiększa, i tamuie handel w różnych okolicach macierzyńskiego kraiu. Niedawno zabrali Hiszpański okręt z Gwatimala do Kadyxu z indigo i 267,000 piastrów przeznaczony.

Dla ułatwienia przewozu towarów i płodów Andaluzyi zrobiony teraz został związek przez rzekę Gwadalquivir z prowincyią Korduby. Margrabia de Casa Aruja, były Hiszpański poseł w Ameryce, kazał zbudować parowy statek dla żeglugi po tey rzece. J. K. Mość uprzywileiował, do tey żeglugi towarzystwo pod prezydencyią rzeczonego Margrabi.

DODATEK
DO Nro 37.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 7 MAIA 1817 Roku WE SZRODĘ

Z Wasingtonu d. 5 Marca.

Onegdy o północy 14ty kongress ziednoczonych Stanów zakończył swoie posiedzenia, w którym dniu około 100 billów (*) między któremi przeszło 60 przeszły Prezydent, P. Maddison, (**) (któremu miasto adress podziękowania uchwaliło) podpisał. Wczoray nowy Prezydent, P. Monroe (który w pierwszey Amerykańskiey woynie pod Wasingtonem służył i nogę utracił, w roku 1798 był w Anglii, a poźniey w Paryżu posłem) z zwykłemi uroczystościami rozpoczął swoie urzędowanie i przy wystrzałach z dział przed wielkim sędzią przysięgę wykonał. Na tę uroczystość zebrało się do 8000 ludzi. Gdy nowy Prezydent powrócił do Domu z swoią małżonką, składali mu życzenia Naczelnicy wydziałów, Ministrowie zagraniczni, Senatorowie, Reprezentanci i iego poprzednik.

W kongressie miał nowy Prezydent długą mowę, w którey wynurzył naprzód swoią wdzięczność za położene w nim zaufanie, potem odmalował wzrost ziednoczonych Stanów od rewolucyi przed 40 laty i wielkie ich postępy od zaprowadzenia konstytucyi w przeciągu 28 lat, kwitnący i szczęśliwy ich stan, w iakim się teraz za pomocą teyże konstytucyi znayduią. Zalecał utrzymanie tych korzyści. Honor narodowy iest naywyższą narodową własnością i poiedyncze uczucia obywateli stanowią narodową potęgę. Dla utrzymania iey zalecał umocnienie brzegów i granic, urządzenie siły morskiey i lądowey, a nadewszystko milicyi, zaprowadzenie rękodzielni i kraiowego przemysłu, aby nie zależeć od kraiów obcych. Zalecał iedność i zgodę, które stanowią potęgę kraiu. Nakoniec życzył swoiemu poprzednikowi, aby zawsze posiadał miłość i wdzięczność narodu, na którą iego talenta i zasługi znakomite zasługuią i nigdy nie odmawiał oy-

(*) Celnieyszemi z tych billów są 1) wyniesienie powiatu Missisipi na nowy stan; 2) spłacenie długu kraiowego; 3) utrzymanie neutralności ziednoczonych Stanów; 4) połączenie w ieden banków kraiowych.

(**) Udaie on się po ośmioletnim urzędowaniu na swoią wieś w Wirginii.

czyźnie swóiey usługi.

Nowy Prezydent za zezwoleniem senatu mianował P. J. Quincy Adams sekretarzem wydziału spraw wewnętrznych; P. W. Crawford sekretarzem wydziału skarbowego, a P. H. Shelly sekretarzem wydziału woiennego. P. Rush idzie na mieysce P. Adams na posła do Londynu.

Z Gandawy d. 17 Kwietnia.

Gazeta tuteysza zawiera następuiący okropny przypadek: Chłop z okolicy Ecloo znayduiąc się w ostatnim niedostatku, udał się do swoiego brata, który miał się lepiey, dla proszenia go o wsparcie. Spotkał go w drodze i opowiedział mu, iż iego dzieci prawie zgłodu umieraią. Ten odesłał go do swoiey żony, aby kazał sobie dać chleba i ziemniaków. Nieszczęśliwy udał się do swey bratowey, od którey zamiast wsparcia, został za drzwi wypchnięty. Powrócił w rozpaczy do swoiego mieszkania, związał wszystkie troie swoich dzieci, wrzucił ie do studni i sam za niemi wskoczył. Gdy brat powrócił do domu swego i dowiedziawszy się o strasznem tam zdarzeniu, zastrzelił swoią żonę i oddał się sam w ręce sprawiedliwości.

Od brzegow Menu d. 21 Kwietnia.

Teraźnieyszy iarmark w Frankforcie nie iest iednym z naygorszych. Jedni tylko handluiący skórami, nie maiąc pokupu na swóy towar, odstąpić musieli 30 od 100. Zresztą towary srebrne, bronzowe i inne zbytkowe znayduią do zadziwienia wielki pokup. — Były Król Szwedzki Gustaw bawi ciągle w Frankforcie; cały zaś iego dwór składa się z 2 Montenegryńczyków, których wywiózł z wysp Jońskich, i których ubiera zwyczaiem ich kraiu.

W Dreznie rozbieraią teraz warownie, na mieyscu ktorych założone zostaną przechadzki. — Na budowy w Königstein wyznaczył Król 30,000 tal. przez co wiele ludzi zyska pożywienie.

Rozmaite Wiadomości.

Jeden perukarz w Paryżu w ulicy S. Marcina umieścił na swoim sklepiku następuiące wiersze:

Passans, rajeunissez, comblez ici nos voeux,
Entrez; on rase, on coeffe, on coupe les cheveux.

(Przechodniu, odmłodniy, dopełniy naszych życzeń, wstąp; golemy tu, ubieramy głowę, obcinamy włosy.)

Papież nakłonił Króla Portugalskiego, iż żydom nadał w swoich kraiach takie same prawa, iakich używaią w kraiach Rzymskich.

W wielu portach morza Baltyckiego i w południowey Francyi o czwartą część spadła teraz cena zboża.

Podług prywatnych doniesień z Paryża w południowey Francyi ciągle prześladowanemi ieszcze są protestanci. — P. Chateaubriant ma udać się na posła do Szwecyi.

W Ameryce północney powiększa się co rok litteratura i handel xięgarski, a mianowicie w Filadelfii, gdzie nawet zaprowadzono iarmark xięgarski. Co raz bardziey mnoży się liczba autorów. W Filadelfii drukuią xiążki w ięzykach Angielskim, Francuzkim i Niemieckim; i gdy z dobrem mieniem pomnaża się chęć czytania i oświecenia, iest zatem w Ameryce wielki na xiążki odbyt. Handel Amerykańskiemi xiążkami rozciąga się także do Anglii. Przybycie tam wielu światłych Anglików i Francuzów, pomnoży zapewne liczbę nowych dzieł. Lubo drukuią tam i Niemieckie xiążki, zbywa tam iednak na autorach w tym ięzyku. W samey Filadelfii

znaydnie się 31 Drukarń, w których zatrudnionych iest 150 prass. Wolność pisania i drukowania iest tam nieograniczona. Dzienników i gazet wychodzi w Ameryce do 300, pomiędzy któremi niektóre Niemieckie.

Wystawiono w Peterzburgu drewniany dom dla Słoniów, które Szach Perski podarował Nayiaś. Cesarzowi Alexandrowi, i które za biletami pokazywano publiczności. Do opatrywania tych zwierząt pozostało w Peterzburgu kilku Persów, którzy chodzą w narodowym swoim ubiorze. Daią Słoniom siano i chleb biały; iedzą także owoce i piią wódkę. Słoń samiec ma 17 stóp wysokości; przypiłowano mu zęby. Było mu zimno, podczas wiazdu Posła Perskiego, lubo mu na nogi włożono bóty futrzane i ciepłemi go szalami okryto. Monarcha Perski lubił bardzo tego zwierza. Zdarzył się niedawno rzadki przypadek z pewną kobietą, która często przychodziła widzieć owego Słonia, i zawsze mu podawała biały chleb, iabłka i wódkę. Tym sposobem ziednała sobie szczególnieyszą iego przychylność, którą on chcąc okazać, wziął ią w pół swoią trąbą i posadził na sobie tam, gdzie dawniey siadywał człowiek, który go prowadził. Biedna kobieta, niespodziewaiąc się takiego zaszczytu, krzyczała przeraźliwie i w imie Boskie prosiła, aby ią na ziemię zdięto. Nikt iednak z dozoruiących ludzi nie śmiał tego uczynić; mówiono iey, ażeby cicho siedziała; musiała więc bydź cierpliwą, dopoki Słoń nie spuścił iey lekko na ziemię bez naymnieyszego uszkodzenia.

Pewny Duńczyk wynalazł sposób używania gazu do oświecenia latarni morskich; co oszczędza wydatki i iaśnieysze daie światło.

Budowniczy Francuzki, nazwiskiem Paris, który długo bawił w Rzymie, powrócił do oyczyzny swoiey, gdzie wyda dzieło o pięknych rozwalinach Koliseum i okolic. Zaczęto w Palestrina odkopywać świątynię Serapisa.

Wynaleziono niedawno w Londynie sposób naprawiania zepsutego zboża. Sypie się w wrzącą wodę, którey powinno bydź dwa razy tyle ile iest zboża; wszystkie zgniłe ziarka wypłyną na wierzch, reszta zaś przesusza się i pilnie przerabia.

Niedaleko Londynu robią wielki balon w kształcie ryby, któremu spodziewaią się nadać dowolny kierunek za pomocą machiny parowey. Balon ten ma 70 stóp długości, a 12 wysokości, tak dalece, iż człowiek wygodnie w nim chodzić może.

Dnia 5 i 6 Maia 1817.
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
Pszenicy	42	—	40	—	38	—	36	—
—Zyta	31	—	31	—	28	—	27	—
—Jęczmienia	23	—	22	—	20	—	18	—
— Owsa	12	—	11	—	10	15	10	—
— Jagieł	48	—	46	—	44	—	40	—
— Grochu	25	—	24	—	22	—	20	—
— Rzepaku	—	—	—	—	—	—	—	—

O N I E   E N I A.

Preze Sądu Appellacyynego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie do publiczney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi tegoż kraiu na powództwo Zofii z Kaszubów Bialikowey włościanki z wsi Rząski Gminy Liszki żądaiacey ogłoszenia nieprzytomności małżonka Ignacego Bialika więcey od lat czterech z mieysca pobytu niewiadomego wydał na dniu 17 Marca 1817. Wyrok polecaiący dalsze dochodzenie nieprzy-

tomności wspomnionego Ignacego Bialika Sędziemu Pokoiu Miasta Krakowa Okręgu II. W Krakowie dnia 24 Kwietnia 1817 roku.

Nikorowicz, Prezes.
Etgens, Z. S.

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych, w Senacie Rządzącym, Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa, i Jego Okręgu. Podaie do wiadomości, iż w dniu 1 i 15 Maia oraz 1 Czerwca r. b. odbywać się będzie w Biórze Wydziału od godziny 10tey z rana licytacya publiczna Dzierżawy wieczney Folwarku z Propinacyią, także Młyna z gruntem w Promniku Białym przy Krakowie sytuowanych. W Krakowie d. 28 Kwietnia 1817 r.

Linowski.
Gadomski, S. W.

Stosownie do Uchwały Rady Familii dnia 25 Kwietnia r. b. przez Trybunał tuteyszy dnia 30 tegoż miesiąca i roku do N. 1288, potwierdzoney, różne ruchomości po niegdy Ignacym Rozmanicie pozostałe, w Domu w ulicy Swieckiey w Krakowie N. 345 przez publiczną licytacyą za gotową srebrną kurant monetę, w dniu 12 Maia r. b. o godzinie 3 po południu sprzedawane będą. W Krakowie d. 30 Kwietnia 1817.

Olearski, Pisarz Akt.

Podpisany, delegowany od Trybunału pierwszey Instancyi W. M. Krakowa do L. 595 podaie do publiczney wiadomości, iż dom po zmarłey Star. Rozie Amsterdamerowey przy Krakowie w Kaźmierzu pod L. 7 stoiący 2982 złp. urzędownie otaxowany, dnia 16 Czerwca r. b. o godzinie 9 z rana przedstanowczo przez publiczną licytacyią w tymże samym domu odbyć się maiącą sprzedanym będzie. — Każdy przeto, wspomniony dom nabyć sobie życzący, winien będzie 10tą część summy szacunkowey iako wadium naprzod złożyć. W Krakowie d. 4 Maia 1817.

Ciołkosz.

U Dominika Dobrowolskiego, gospodarza kamienicy Szarey znayduie się Koniczyna kraiowa młocona, nie suszona na wzor zagraniczney, i dla tego pewna do wschodzenia, do sprzedania funt ieden po czeskich siedm.

Wieś Dobranowice, i Poborowice, dawniey w Powiecie Miechowskim, dziś w Krakowskim leżące w Glebie Proszowskiey, są do sprzedania, z wolney Ręki; maiący chęć Kupienia, zgłosić się zechce po warunki pod Liczbą 234 na Wesoły, lub pod L. 36 na Grodzkiey ulicy.

Dobra dziedziczne klucz Chybicki z przyległościami w Woiewództwie teraźnieyszym Sandomirskiem, obwodzie Opatowskim, nad rzekami Kamienną i Swiśliną, mil 7 od Wisły, tyleż od Radomia, 4 od Kielc, 3 od Opatowa, 1 mila od Słupi i Borzęcina leżące, w granicach obszernych, gruntach pszennych, pastwiskach wielkich położone. Dobra te posiadaią młyny, gorzelnią, propinacyią znaczną, zabudowania dworskie wygodne z porządnemi ogrodami, daniny i czynsze dosyć znaczne i wygody wszelkie ku użytkowi wieyskiemu służące, lasy wielkie, nie tylko na budowlą i potrzeby domowe wystarczaiące, ale nawet na mogącą bydź fabrykę żelaza, z powodu obfitey i bogatey rudy tamże będącey; są z wolney ręki do sprzedania, całkiem lub szczególnemi wsiami i folwarkami, albo na zmianę na dobra iakie, znayduiące się w kraiu Rossyyskim. Ktoby sobie życzył takowych nabydź, zechce się udać do samego Dziedzica mieszkaiącego w swoich dobrach wyżey wyrażonych, do dnia 20 Czerwca r. b. i w czasie Kontraktów Krakowskich, przez przeciąg których Dziedzic tychże znaydować się będzie w Krakowie, o którego tamże mieszkaniu łatwo dowiedzieć się można.

Podaie się do wiadomości, iż iest Folwark do wypuszczenia w zastawę, obeymuiący do 130 korcy wysiewu, z Pańszczyzną, w gróntach po większey części pszennych, z paszami dostatecznemi; z bezpieczeństwem Summy czyli Hypoteki naypierwszey; w Powiecie Jędrzeiowskim o mil 7 od Krakowa. O szczegółach takowego interessu można się za informować u WW. Wentzlów w Krakowie w handlu pod Krzysztoforami.